СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 111. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТИ, пятниця, 9-го червня 1944. No. 111. NEW YORK and JERSEY CITY, Friday, June 9, 1944. VOL. LII

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ — ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ — Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 — THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA — FIVE CENTS ELSEWHERE

ПОСИЛЮЮТЬ ПРАЦЮ ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА З НАГОДИ ІНВАЗІЇ

НЮ ЙОРК. — Тисячі людей, що мають синів в армії, яка переводить інвазію на поневолену Гітлером Европу, роблять усе, що в їх силі, щоб помогти справі. З ними працюють і інші. Це слідно в домівках Американського Червоного Хреста. Там приходять люде сотками, щоб заоферувати свою поміч. Багато записується як добровольці з дарунком крови для ранених, інші, головно жінки, голосяться до праці при робленню бандажів та іншого виряду.

На поклик гр-ки Клявдії Олесницької з рамени Українського Конгресового Комітету явилася теж і перша група жінок українського роду в робітнях А. Червоного Хреста, приміщених в торговлі Вонамейкера в середу 7. червня. До праці зголосилося 37 жінок. Праця української групи йде кожної середи від 6 до 9 години ввечер. Провідниці А. Ч. Х. висловлюються з признанням про вмілість та запопадливість українських жінок.

АМЕРИКА ВІДСТУПИЛА СОВЄТАМ КРУЖЛЯК.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Дейвид І. Волш, предсідник Комісії для Справ Маринарки, потвердив на засіданню цієї комісії недавну вістку, що Злучені Держави відступили Совєтам один кружляк. Волш сказав, що цю трансакцію перевів президент на підставі акту про Ленд-Ліз, бо це було потрібне для оборони краю. Цим кораблем є кружляк Милвокі.

ПРОФ. ЛЯНҐЕ ПОВЕРНУВСЯ З СОВЄТІВ.

ШІКАҐО. — Проф. Оскер Лянґе з університету Шікаґо, про котрого заговорила широко преса з нагоди його поїздки до Совєтів ще перед о. Орлеманським, повернувся домів. Про нього звісно, що він був на розмові з премієром Сталіном 21. травня і [illegible] сказав газетярам, що він видасть комунікат із своєї подорожі завтра. Покищо він останеться дома, хіба що його закличуть на розмову до Вашинґтону, де тепер перебуває премієр Польщі Міколайчик, якого президент приймив на обіді в приявности голов різних федеральних департаментів.

РАДА ВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ ПРИГОТОВЛЯЄ ПРОМИСЛОВУ ПЕРЕМІНУ.

ВАШИНҐТОН. — Предсідник Ради Воєнної Продукції Доналд М. Нелсон заявив перед комісією палати репрезентантів для студій післявоєнних проблем, що рада не буде дальше обмежувати матеріялів на продукцію предметів для потреб цивільного населення, скоро лише ми переможемо сили Гітлера, а заки пічнемо посилену виправу проти Японії. Очевидно, що обмеження будуть касовані в міру того, як будуть меншати потреби для війни.

КРАВЕЦЬКА ЮНІЯ ЗА ЧЕТВЕРТУ КАНДИДАТУРУ РУЗВЕЛТА.

БОСТОН. — Конвенція Юнії Міжнародних Кравецьких Робітників Жіночого Вбрання приняла резолюцію з проханням до президента Рузвелта, щоб він „приняв зазив простих людей Америки і став кандидатом до поновного вибору". Резолюцію поставив заступник предсідника юнії Семюел Шор. Конвенція юнії виглядала як конвенція Демократичної Партії, бо делеґати з поодиноких стейтів, вхопивши таблиці з написами стейтів, пішли демонстративним походом по конвенційній салі, вигукуючи гасло: „Ві вант Рузвелт" — „Ми хочемо Рузвелта". Лише один делеґат голосував проти резолюції. Предсідник юнії Дубінски заявив, що робітники стоять за Рузвелта, бо він є їх приятелем.

Принято ще й іншу резолюцію, а це з домаганням до британського уряду, щоб він зніс обмеження жидівської іміґрації до Палестини, та щоб зажадав від польського уряду покінчити з протижидівськими настроями в польській армії.

НОВИХ 50 БІЛІОНІВ НА ВІЙНУ.

ВАШИНҐТОН. Комісія буджетової палати репрезентантів приняла прелімінар видатків для воєнного департаменту у висоті $49,109,002,795 на фіскальний рік, який починається з днем 1. липня 1944. Члени комісії висловили переконання, що може й не треба буде видати всі гроші, колиб так Німеччина скапітулювала впродовж найближчих 6 місяців.

КАЖЕ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ МЕНШИНИ ХОЧУТЬ ДИКТАТУРИ.

НЮ ЙОРК. — Предсідник фільмової корпорації свого імени, Юджін Кесл, виголосив промову на зібранню в Клюбі для Реклями і заявив, що групи меншин в Злучених Державах працюють з усіх сил, щоб тут завести диктатуру. Чи він під „меншинами" розуміє американьких большевиків, не виявив цього вітверто.

Лімен обіцює харчову поміч Европі за інвазію

ВАШИНҐТОН. — Ґенеральний директор Адміністрації Ріліфу й Реґабілітації Обєднаних Держав (ЮНРРА) виголосив по радіо на коротких повітряних филях промову із заявою, що ця адміністрація прийде з допомогою Західній Европі безпосередно з поступом інвазії аліянтських військ. Він обіцяв зробити все, що буде в людській силі, одначе звертав увагу на великі перепони в цій акції і тому теж радив, не ждати чуда. „У слід за переможною армією Обєднані Держави прийдуть з допомогою стати на дорогу свободи. Світ знає, що вашим баганням є стати самовистарчальними й самовизначеними. Ваші співгромадяни з Обєднаних Держав, яким удалося виминути наїзду ворога, доцінюють оце ваше домагання" — сказав Лімен.

АМЕРИКА ПРИЗНАЧИТЬ НОВИХ ПОСЛІВ ДО ВИЗВОЛЕНИХ КРАЇВ

ВАШИНҐТОН. — Злучені Держави почали працю над відбудовою дипльоматичної служби в цих краях, які тепер ще заняті націстами. Президент Рузвелт вже незабаром назначить нових амбасадорів до Норвеґії, Чехословаччини, Польщі й Бельґії. Департамент стейту вже має зладжену лісту кандидатів на амбасадорів. Водночас будуть назначені й інші особи, потрібні для праці в дипльоматичних штабах. Дотеперішня американська репрезентація при урядах на вигнанню була невистарчальна, бо напр. амбасадор Бидл був назначений амбасадором аж для 5 чужинних країв.

ПЛЯНУЮТЬ ПОМОГТИ РОЗБУДОВІ ШКІЛ В ЕВРОПІ

ФРЕДЕРИКС (Мериленд). — Американський уряд поробив рішучі кроки, щоб допомогти до розбудови шкіл в Европи безпосередно після звільнення країв зпід націстівської влади. Про це сказав на зібранню Ради для Міжнародної Освіти д-р Рaлф Е. Турнер, асистент голови Відділу Освіти при департаменті стейту. Він саме повернувся з Англії, де обговорювано такі справи. Плян обіймає тимчасову поміч для 44 держав. В тутешній конференції беруть участь представники 32 Обєднаних Держав. Д-р Турнер згадав про потребу переміни системи науки в европейських краях. Крім книжок думають вислати в Европу олівці, пера та зшитки до писання, щоб европейські краї не були залежні в тому від Німеччини.

Айзенговер добився мілітарної угоди з Де Ґолем

ЛОНДОН. — У понеділок вечором, перед починанням аліянтської офензиви на західну Европу, ґенерал Айзенговер, головний командант аліянтських інвазійних сил, заявив кореспондентам, що він дійшов до повної згоди щодо військових справ з французьким Комітетом Національного Визволення. У конференції, на котрій прийшло до цеї згоди, убли теж: Де Ґол, Чорчил, Іден, маршал Смутс і інші.

НІМЕЦЬКІ СТАВЛЕНИКИ ЗАХОПЛЮЮТЬ МАДЯРСЬКІ ЮНІЇ

ЛОНДОН. — З канцелярії Інтернаціональної Федерації Робітничих Юній подають, що в місяці березні кукловий уряд Мадярщини захопив фонди мадярських робітничих політичних і юнійних організацій Мадярщини, як це зробив був націстичний уряд по захопленню влади в Німеччині в 193с році. Наперед квіслінґівський міністер нутрішних справ розвязав соціялістичну партію й всі її філії й відділи. З цього скористало праве крило робітничого руху, що має фашистівську закраску, аби захопити доми, приміщення, робітничі клюби соціялістичної партії й робітничих юній. Квіслінґівські ґазети похвалюють цей грабіж, кажучи, що цього вимагає національна свобода.

НАЦІСТИ ВБИЛИ ІТАЛІЙСЬКОГО РОБІТНИЧОГО ПРОВІДНИКА

РИМ. — Коло Касійської дороги, сім миль від Риму, селяни найшли тіла 14 осіб, виведених з тюрми при Віа Тасса й брутально вбитих націстами минулої суботи. Між вбитими розпізнано Бруна Буоцція, відомого довголітнього провідника італійських соціялістів.

Буоцці був колись послом до італійського парляменту, де постійно поборював фашизм і Мусолінія. По фашистівським перевороті він утік до Франції, але французькі колябораціоналісти видали його Мусолінієви. По упадку Мусолінія він вийшов з вязниці й обняв наново провід соціялістичної партії та став ґенеральним секретарем італійської робітничої конференції (юній). Потім він попав у руки націстів, котрі робили спеціяльні наґінки за ворогами фашизму.

ВІШІ СКЛАДАЄ ЧОРНІ СПИСКИ ФРАНЦУЗЬКОГО СВЯЩЕНСТВА

ЛОНДОН. — Маршал Петен, наставлений німцями начальник французької держави, візвав французів не піддержувати аліянтської інвазії, аби не наражуватися на німецькі репресії.

Його міністер нутрішніх справ заявив на радіо, що уряд у Віші складає чорні лісти римо-католицьких священиків і законниць, що активно піддержують опір окупаційній владі.

Виходить зо слів міністра, що священики повчають своїх вірних, що прикази уряду в Віші це не прикази французького уряду, а прикази німецького уряду, які не обовязують французьких громадян.

ГОТОВІ, ОХОЧІ Й ЗДІБНІ. Так виглядали аліянтські вояки, вичікуючи на одній сільській дорозі в Англії на сиґнал всідати на кораблі й їхати на інвазію Европи. Світлину знято під Лондоном і переслано з Лондону до Америки. Вона показує шлях, забитий вщерть вояками й воєнними машинами. Вояки закурюють папіроси й думають про те, як багато часу їм буде треба, аби дійти до Берліна.

АЛІЯНТИ ОЧИСТИЛИ ПОБЕРЕЖЖЯ Й ЗАНЯЛИ БАЄ

ГОЛОВНА КВАТИРА АЛІЯНТСЬКИХ ЕКСПЕДИЦІЙНИХ СИЛ. — Аліянтська піхота й повзи заатакували й взяли приступом місто Бає, що лежить над рікою Дромом на головнім шляху й залізниці з Шербурґу до Парижа. Вони теж перетяли цей головний шлях у кількох місцях. Всего цього доконано проти сильного спротиву ворога.

Ворог стягнув великі посилення й кинувся до першого протинаступу в ночі під Каеном. Була це переважно атака повзів. Аліянтські війська атаку відбили. Ворог уже признав, що Аліянти заняли Бає. Місто було ворогом сильно уфортифіковане.

Аліянти теж кидають на побережжя сильні скріплення. Користають вони з дещо кращої погоди й невпинно висаджують нові війська й воєнні матеріяли. Все побережжя, захоплене аліянтською інвазією, вже очищено з ворога й всі добуті місцевости получено в одну мілітарну цілість. Важкі гармати воєнних кораблів на морю й важкі бомбовики з повітря заставили всі німецькі побережні гармати замовкнути.

Хоча перші донесення з бою в Нормандії вказували, що перший головний бій розіграється коло міста Каен, тепер виглядає, що цей бій буде коло міста Кутанс, що лежить на південний схід від Шербурґа. Аліянтські літаки бють по всіх комунікаційних лінія ворога на віддаль 50 миль від аліянтських ліній. Вони розбивають мости, дороги, конвої й всякі концентрації військ. Вороже летунство починає показувати прояви життя, але покищо доконало мало.

СВІДОК БАЧИВ ВАЖКІ ВТРАТИ.

ЛОНДОН. — Сюди приїхав Берт Брандт, 28-літній воєнний фотограф, що брав участь у випаді аліянтських військ на побережжя Нормандії. Є це перший тут свідок цеї великої події. Він оповідає, що відділ, в котрім він находився, потерпів підчас висадження поважні втрати. В тому місці німці видно ждали на інвазію й привитали аліянтські війська вбійчим огнем, як тільки кораблі відкрили фронтові брами й стали випускати повзи, джіпи й вояків. Не дивлячися на те, що перші лінії гинули, дальші лінії йшли все вперед, часто понад трупи товаришів.

Не всі одначе аліянтські війська мали такі труднощі, каже Брандт. На деяких відтінках ворожий огонь був дуже слабий, а інколи його зовсім не було.

ЛІТАКИ ВІДБИЛИ НАПАД НИЩИТЕЛІВ.

ЛОНДОН. — Німецька воєнна фльота теж пробувала взяти участь у великім інвазійнім бою коло Нормандії й вислала з Біскайського заливу на північ три нищителі з відділом мінометів. Аліянтська команда вислала проти них відділ боєвих літаків з ракетовими гарматами й ці за кілька хвилин запалили воєнні кораблі й заставили їх до відступу. Інцидент не мав найменшого впливу на перебіг інвазії.

ВОРОГ У ЗАГАЛЬНОМУ ВІДВОРОТІ В ІТАЛІЇ.

РИМ. — Пята армія скоро напирає на північ і доходить уже до озера Бракіяно та до ключевого порту на Тиранському морю, Чівітавекії. Вона проломалася вже крізь головні лінії німецьких військ, котрі находяться в загальному відступі.

Ґенерал Александер, головний командант аліянтських військ в Італії, каже, що сила німецьких армій вже зломана. Вони ставлять уже тільки незорґанізований опір, і ведуть тільки менші бої. Число німецьких бранців постійно зростає. Сама пята армія взяла їх повище Риму понад 18,000. Британська восьма армія взяла собі кілька тисяч.

Найзавзятіші бої ведуться ще на північний схід від Риму.

ҐЕНЕРАЛ АЛЕКСАНДЕР АПЕЛЮЄ ДО ІТАЛІЙЦІВ.

Ґенерал Александер промовив через радіо до італійських патріотів, закликуючи їх помагати, де тільки можна, наступаючим аліянтським військам.

Говорив ґенерал: „Робіть усе, що в вашій силі, аби спиновати рухи ворога. Причиняйтеся до замішання в його рядах, на його задах. Переховуйте тих німців, що остаються позаду, аби звільнитися з німецького ярма".

ВАТИКАН ДАЛІ СТОЇТЬ ПРИ НЕВТРАЛЬНОСТИ.

ВАТИКАН. — Ватикан заявив офіціяльно, що він далі буде держатися в цій війні невтральности, без огляду на те, хто буде правити Римом.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІЙСЬКА НА БІАКУ ДОБУЛИ ЛЕТНИЩЕ МОКМЕР.

АЛІЯНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДЕННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦИФІКУ. — Американські інвазійні сили на острові Біаку вже добули свій головний обєкт, великий японський летунський майдан Мокмер, що певно відограє велику ролю при бомбардуванню японських позицій на Филипинських островах, що віддалені від нього всего на 900 миль.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Письменний текст оголошення мае бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Патріотизм через приєднування нових членів

Велика світова війна вкладає на кожного з нас певні тягарі. Несе їх всякий, чоловік і жінка, молодий і старий. Один більші, другий менші, але не винятий від них ні один.

Поносять очевидно найбільші тягарі ті, що служать у збройних силах нашого краю. Вони готові віддати для загальної справи все, що мають: час, працю, найтяжчі зусилля, особисте безпеченство, здоровля, навіть життя. Супроти їх жертв меркнуть жертви, хочби найбільші, які поносимо ми всі інші, що в збройних силах краю не служимо. Через те всі інші й несуть свої тягарі радо, з доброю міною, з духом спортсменства, аби хочби в цей спосіб облекшити той найбільший тягар, що спав на плечі членів збройних сил краю.

Всі просто люди на різні лади стараються облекшити воякам, морякам і летунам їх воєнний тягар. Роблять це в свій спосіб купці, на свій спосіб робітники. Дають кров, дають гроші, дають книжки, і так далі. На свій спосіб роблять те й члени запомогових організацій, та їх організації, купуючи бонди, жертвуючи на ріжні воєнні цілі, та виконуючи таку працю, що звязана з воєнними зусиллями. Між цими запомоговими організаціями є і наш Союз. І він також виконує як слід ці всі обовязки, що звязані з воєнними зусиллями. Та цим разом ми хочемо згадати про один окремий патріотичний обовязок, що його виконує Союз, а який є також звязаний з цею війною. А маємо тут на увазі виплати посмертних запомог родинам цих членів, що згинуть в обороні нашого краю. Бо хоч ризико на смерть у війні не є обняте висотою цеї вкладки, яку даний член-вояк платить за своє обезпечення, то все таки наша організація перебрала на себе патріотичний обовязок виплачувати посмертне по таких членах. І певно не найдеться в У. Н. Союзі ні одного такого члена, що виступив би проти такого патріотичного обовязку, який перебрала на себе добровільно наша організація.

Звісна річ, що це не такий собі простий патріотичний жест без ніяких наслідків. Зовсім певно, нашій організації прийдеться таки заплатити певне число посмертних, яких інакше вона не платилаб. Це очевидно мусить відбитися на сумі резерви У. Н. Союзу. Правда, ця резерва стоїть знаменито, багато краще, ніж цього вимагає закон. Це нам дає захорону перед усякою фінансовою небезпекою. Та ми, члени У. Н. Союзу, можемо зробити так, щоб і патріотичного обовязку супроти наших співчленів у уніформах збройних сил Дядька Сема не відкинутися й рівночасно резерви не поменшити. Зробити це можна через приєднання поважнішого числа нових членів до нашої організації.

Отже берімся тепер до праці в імя нашого патріотизму. Відробім працею коло приєднування нових членів ті евентуальні видатки, які наша організація має, виплачуючи посмертне надобовязково по тих, що кладуть на жертвеннику краю найвищу жертву власного життя. Іншими словами, подбаймо за родини цих членів через додання більшого числа нових членів до Українського Народного Союзу!

Що зробити з Німеччиною?

Аліянтська інвазія західної Европи ставить відразу дуже актуальною ось таку важну проблему: Що робити по розгромі Гітлера з Німеччиною?

На ту тему говорили і писали різні люди дуже багато. Та коли вже зачалась інвазія і приходить до остаточної розправи з націстівською Німеччиною, то річ ясна, що в Лондоні й Вашингтоні, а теж у Москві, вже мусять бути якісь точно накреслені пляни, як треба поступати з Німеччиною зараз по розгромі її армії, себто як аліянтські війська ввійдуть на територію Німеччини, чи до самої її столиці, Берліна.

Та всі ті пляни мабуть є більше чисто мілітарно-адміністративного характеру. Та про це нам не іде, а про те, що буде далі з Німеччиною, що так довго була під націстівською владою і пересякла націстівською ідеольогією. А про те ще й далі пишуть, над тим ще далі дебатують, бо це є надзвичайно складна проблема.

Іде далі про те, як знищити в німецькім народі агресивний дух і впливи пруського мілітаризму, постійної загрози мирови в Европі. А крім того, як знищити ще й ті всі націстівські фальшиві науки про вищість німецької раси, та інші, що звернені проти християнства, чи релігії взагалі.

Що все те важко здійснити навіть в найкращих обставинах, в те хіба ніхто не сумнівається. Цеж просто треба духово переродитись десяткам мілїонів людей! Але так є, що Аліянти рішені від свого не відступити і тим разом вже щодо цього німцям не попустити в такий спосіб, як це сталось в 1918 році. Значиться, що в Німеччині таки мусять наступити радикальні зміни. І то такі, щоб весь німецький нарід став миролюбним, щоб вибив собі вже раз з голови, що може поліпшити свою долю при помочі мілітаризму, агресій, воєн.

Хтож має це все перевести?

Для розвязки ось тої тяжкою проблеми піддає добру думку Волтер Липмен, відомий американський журналіст. Він каже, що сам німецький нарід має тепер можність і нагоду сам це перенести. Якщо він дійсно бачить, в чому лежить його нещастя, то він, що є відповідальний за ті нещастя, повинен знайти способи, як вилікуватись з давних хворіб. Він сам повинен піти на зустріч Аліянтам, що будуть намагатись допомогти йому переродитись і позбутись того мілітарного духа, що то в так короткому часі наніс стільки нещасть Німеччині й цілій Европі.

Ось таке поступовання з Німеччиною і німецьким народом називає Липмен „почесним", бо воно допомагає дійти до чесної розвязки німецької проблеми при головній допомозі самого німецького народу.

Тепер тільки питання, чи німецький нарід на те згодиться, себто, чи схоче дійсно винищити в собі те, що Аліянти вважають його найбільшим нещастям, як і нещастям світа.

Микола Чубатий.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ ТА БОРОТЬБА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ ЗА ВОЛЮ

Про шляхтича Заглобу та про варшавського промисловця.

Генрик Сенкевіч, відомий польський письменник, хоч набув слави за ті історичні повісти, в яких перекривлює історичну правду та український нарід і його визвольну боротьбу проти Польщі за Богдана Хмельницького, є протє як письменник майстром пера. Його повісти читають зі зацікавленням, а деколи й з гумором. Саме у своїй відомій трильогії представляє він тип такого шляхтича-легкодуха, нероби-експльоататора на Україні; імя йому Заглоба. Ось той Заглоба жив ціле своє життя на цім Божім світі дурничкою. За працю братися був неохотний, але шукав таких, що повірилиб його теревеням та дали себе пошивати в дурні. Ось й такому одному своєму клієнтови, Заглоба великодушно дарував цілу могучу та багату державу Ніверляндии.

Заглоба може й історична постать, а може створена фантазією Сенкевича, найшла свого наслідника вже в поворенній Пальщі. Там теж було багато таких „промисловців" зі шляхецькими традиціями, що не хотіли нічого робити, а тільки жили дурничками. Зокрема Варшава славилася такими промисловцями. Вони пошукували дурнів, що сталиб їх клієнтами. Кілька літ перед війною писала польська преса, що один такий варшавяк продав якомусь провінціяльному багатому фармерови варшавську стріткару. Прямо завів п р о в і н ц і я л а на бічну вулицю, показав йому шини на вулиці так каже: купуй. Добив торгу тай забрався, а свому клієнтови казав завтра рано приїздити з робітниками та розбирати собі шини з варшавської стріткари. Така робота дійсно зачалася, але перервала її варшавська поліція.

Багато наших людей не любить поляків, але неодин присвоїв собі духовість Заглоби та його варшавського пгромисловця. Подібні політичні промисловці крутяться серед американських українців. Скликають віча, виголошують палкі переконливі промови та ставлять резолюції: домагаємося, щоб Західну Україну прилучити до Совєтів. Домагаємося, щоб з українським народом в Европі зробити таке, чи таке. Хто говорив ту палку промову в справі долі українського народу? Говорив громадянин чужої заморської держави, неграмадянин тоїж самої української землі, про яку він хоче рішати. Хто ставив резолюцію? Такий самий Заглоба. Хто вирішував неволю українському народови в Европі? Такі самі варшавські промисловці. Чи бажають собі західні украніці такої політичної помочи від тих американських українців, ніхто їх й не питає, як не питав шляхтич Заглоба Нідерляндів, чи хотять перейти в посідання польського шляхтича, приятеля Заглоби. Таких промисловців серед американських українців появляється щораз більше; одні стоять явно на услугах Росії, другі ще закривають свою роботу фіговим листком політичної непорочности, але в результаті служать тому самому панови. Баламутять неознайомлених американців українського роду та кажуть їм братися за несвоє діло.

Чи американські українці повинні інтересуватися політичною долею України?

По що ставити навіть таке питання, скаже неодин та скаже зовсім слушно. Американські українці повинні інтересуватися політичною майбутністю України, й то дуже живо, з двох причин. Поперше, американські українці є американцями. Америка стоїть у війні, веде війну за свою майбутність, за свій спокій та безпеку. Ця безпека буде сумнівна та правдоподібність нової війни більша, коли в Европі буде багато таких незагоєних ран, як „українська справа, що є одною із тих справ, що викликала теперішну світову війну. А ще більше поневолення України Росією, стане знов одною із тих справ, що напевно викличуть нову світову війну, коли вона не буде тепер справедливо розвязана, себто згідно з волею українського народу.

Є ще друга причина, чому американські українці повинні дуже живо інтересуватися долею украніського народу в Европі — це чинник більше вже чуттевого характеру. Духові спосібности людини складаються з розуму та зі серця. Серця американців українського роду, як людей шляхотних, не можуть бути байдужними на терпіння українського народу та на несправедливість стосувану до народу їх батьків в Европі. Тому чисто сентиментальні причини приневолюють американських українців думати теж про долю своїх братів та сестер в Европі. Річ природна, що американський українець мусить найти шляхи погодити свої обовязки громадянина Америки зі своїм чуттевим привязанням до старого краю. Погодити їх нетак тяжко, бо на щастя Америка це країна, що заложенням своїм все стояла та стоїть за свободу народів, отже американізм непротивний чуттевим бажанням американських українців помогти старому краєви політично.

Як мають американські українці помагати українському народови в Европі?

І це саме найважніше питання, бо часом така поміч заморських братів може бути величезною шкодою для українського народу та для справи його визволення. Це вже тепер показується з акції деяких американських українців. Не треба американським українцям ніколи забувати що найкраще, чого українському народови треба, знають не вони, американські українці, тільки самі українці в Европі. **І поміч американських українців у визвольній боротьбі українського народу в Европі не може бути інша, як тільки та, щоб стати оборонцем волі українського народу перед американським урядом та громадянством.** Українці в Европі не бажають собі, щоб американські українці укладали свої політичні концепції щодо України; до того вони не мають абсолютно ніякого права. Це булаб робота подібна до роботи шляхтича Заглоби або того варшавського промисловця. Американські українці мають тільки перед цілим демократичним світом обороняти право українського народу улаштувати своє політичне життя по власній волі, та обороняти його перед чужинецькими заходами накинути українському народови своє панування.

Яка є воля українського народу в Европі?

З американських українців дехто звик замало серіозно підходити до тих подій, що відгравалися на українських землях, починаючи від року 1914 по нинішний день. А ці події це вже такі, які міліони українських людей покропили своєю кровю та за які віддали своє життя. Ці події це вже конституційні карти українського народу, яких не можна міняти.

Для українського народу в Европі є одно незрушиме, що він хоче бути паном і господарем на власних землях, себто хоче власної держави, а ніякої чужої влади, чи правдивої або фальшивої автономії. Український нарід є за самостійністю і за нею далі буде.

Цю свою волю виявив український нарід проголошенням власної держави над Дніпром в січні 1918 року, власної держави над Дністром першого листопада 1918. Український нарід получився в одну самостійну державу українського народу 22. січня 1919. Коли захитався версальський лад в Европі український нарід Карпатської України 15. березня 1939 проголошує на Карпатській Україні свою державу. Коли впала Польща та червоне володіння зникло зі Західної України український нарід Західної України під благословення свого патріярха Андрея в червні 1941 проголосив українську державу на Західній Україні у Львові. Не важне хто її повалив, націсти чи червоні, поляки чи мадяри, воля українського народу є незмінна та її ніякий українсько-американський Заглоба не має права нарушувати.

Хотять американські українці дати політичну поміч українським братам в Европі, так не можуть того зробити інакше як тільки заступатися, щоб воля українського народу в Европі була респектована. Ось і причина чому Другий Конгрес Американських Українців в Філядельфії не виніс ніяких власних ухвал в українській справі в Европі, а тільки пригадав світови ясну волю українського народу, виявлену численними політичними актами і міліонами жертв за цей ідеал нації. Того ідеалу треба теж боронити і американським українцям, а як ні, то мовчати.

ГІСТЬ НАШОГО ПРЕЗИДЕНТА.—Польський премієр Станіслав Міколайчик прибув оноді з Лондону до Вашингтону на спеціяльне запрошення президента Рузвелта, аби взяти участь у конференціях у справі польсько-російського непорозуміння. Президент Рузвелт віддав йому до розпорядимости мешкання в домі для офіціяльних гостей американського уряду та видав на його честь бенкет у Білому Домі.

АНТОНІНА СТРУТИНСЬКА

БЕЗУМНИЙ ДЗВОНАР

3)

Цей щирий, безпомічний люд міг спромогтися щонайвище на пасивний спротив, на боротьбу ніколи. Ще гірше було по містах і містечках, куди загніздилася чужа мова й чужий дух.

Був тихий, погожий день. Осіннє сонце сміялось до землі ласкаво, сіючи золотою долонею любе сяйво і мрійливе тепло. Мурована церква з білими стінами й синім, бляшаним верхом на тлі старезних лип та осокорів нагадувала принадний модель до скромного пейсажу. Голуби воркували. По світлій блакиті плили лебедями отари білих - білих хмарин.

А за мить? З усіх-усюдів: рух, метушняа, клекіт: „Дзвони берут!"

По вулицях, подвірях і воротях загуло. Усі одвірки та вікна немов би хто обтикав барвистими квітками. На цвинтар і базар виляг увесь люд хрещений. Хто жив і в Бога вірував, спішив подивитись на невидане диво. Усіх вела цікавість.

Посіпаки видряпались на дзвіницю.

Нараз болісно зойкнула мідь. Це ненароком заторкнений дзвін на прощання обізвався до своїх вірних: Бам! Бамм! Бамм!... Понеслось повагом востаннє на схід і захід на нівдень і північ далеко-широко геть до зелених Карпат. Старі бабусі побожно хрестилися. Сколихнулось надтисянське повітря металевим риданням неначе в передчутті смерти, якби дзвін душу мав. Потім покотилась розпучлива луна й раптом завмерла, мов від розриву дорогого всім могутнього серця. Якась жінка в гурті заголосила, у нас на очі набігли сльози...

Та згодом долетів зпід церковної покрівлі пронизливий скрегіт пил, грюкіт сокир, лиховісний брязк заліза, наче з пекольної кузні мітичного вулькану. І кусні варварськи розбиваного священного металю почали падати з нечуваним лоскотом на цвинтарний поміст.

Юрбу захопив дикий шал шкодоробів. Кожний новий відламок криці зустрічали радісні оклики. Громадка найцікавіших, що збилась біля нашої церковної вежі, бовваніла. Робилось аж моторошно від такого збірного озвіріння.

Решта — переважно старі „бачі" та „нені", стояла оподалік церковного майдану ні в цих, ні в тих; годинами ведучи байдужіські сусідські балачки, нарікання на „войну", жарти, майже щаслива, що трапилась нагода відірватись від казана, чи варстату.

Раптом скажений рев прошив повітря: це той навіжений Дешко гнався на порятунок розбитим дзвонам.

— А Бог би вас побив!! — заскреготів десь над головами, як біснуватий; пінився і кляв немилосерно на два лади: по українськи й угорськи, аж було жалко від тієї поплутаної, аспидської мови, що ринула як град каміння, немов потік з обірваної хмари.

— Батяр кутя...! Людям дзвони будуть забирати?... — харчав спотвореним голосом, сопів, вимахував величезним дрюком, вигрожував усім зайдам, австріякам, найяснішому „Каройові кіраєві"...[11]).

Босий, простолосий, розхрістаний, з ломакою в чорних волохатих ручищах, він подобав на втілення сліпої сили, що ось несподівано заступилась за свої відвічні права й не має їй стриму.

Люди метнулись врозтіч, а він грянув, як ураган. Ні! Пішов на них, як перст Божий, щоб карати невірних дочок і синів за збещещені святощі. Здавалося: от-от уперіщить когось по тупому черепі й вражою кровю окропить ганьбу рідної оселі...

Юрба мов застигла в якомусь ожиданні. Втих на мить грішний стукіт сокир на дзвіниці. Наче зрушилося десь на дні приспане громадське сумління. Севлюш принишк, переводив у нестямі дух. Ось-ось тиха ріка прорве береги, змете посіпак геть із лиця землі та відвоює добро божої святині.

А Дешко кляв і кляв...

Та що це?

Шаріко у шаленім розгоні біг просто до цвинтарних воріт.

Головна церковна брама виходила саме на простору, квадратну площу базару, де ґрунт був не дуже рівний; від невпинного круговороту возів, коней, людей там сторчало потроху каміння, дотого рів тягнувся здовж тину.

Один ледви помітний для ока кивок... і Дешко схитнувся всім своїм дебелим тілом по камені в рів. Тільки й видно було, як залопотали безпорадно в повітрі білі крила його рукавів.

Нелюдський гам за хвилину приснув у сальві безглуздого рокоту: ха, ха, ха, ха, ха, ха!...

Люди, якби щойно тепер пізнали „Шаріка", Звідусіль тільки й чути було: „Дешко! Дешко! Больонд Дешко![12])

Хлопці жбуряли на нього грудками глини, метали дрібненькі камінці, підставляли ноги, смикали за сорочку.

А він боронився від них, як бороноться ведмідь — король лісової ґаври, коли попадеться в підступні, мисливські тенета.

— Елієн Дешко!... Елієн Ерцгерцоґ Янош Дешко!!! — захлипалася пяна від реготу вулиця. Ніби сповнилась чадом токайського вина. Гуляв Севлюш, пустився якогось божевільного чардаша.

Вкінці мусіла вмішатись у те влада й Шаріко під баґнетами в почоті поліцаїв почимчикував у холодну. А хоч образив високий „апостольський маєстат", випустили його, як дурного з роду, хутко на волю.

Дзвони тимчасом забрали і слід пропав. У парохіяльній канцелярії фиешпереша[13]), о. Євмена, залишився урядовий папірець та марна надія.

Життя поплило своїм руслом. А дзвінниця заніміла.

Тільки за кілька днів можна було побачити Яноша Дешка, як ішов спішною ходою попри церкву й тихесенько вигравав на дитячій гармоніці. А як люди його питали: „Що робиш, Дешко?" — він казав, що купив гармонійку, аби замісць дзвонів людей кликала на службу Богові.

(Кінець).

[11]) Для Закарпаття так як для угорщини австрійський монарх був королем,не цісарем; звідсіль „Карой кірай" — король Карло.

[12]) Дешко!... Божевільний Дешко!

[13]) Фиешпереш — архидіякон.

Куток української мови в „Свободі"

Після першої світової війни пішов розвиток прилюдного життя украніського народу на всіх ділянках. Повстали не лише установи, але й відповідні часописі, які розбирали фахово кожний напрямок прилюдного життя. Так теж звернено належну увагу на плекання й поширення знання української мови, а з другого боку на творення нових слів, які показалися конечними з огляду на нові винаходи або нові відкриття. Памятаємо, як почали видавати на всіх українських землях словники української мови, як появлялися „кутки мови" в поодиноких ґазетах та окремі журнали про уркаїнську мову, в першу чергу місячник „Рідна Мова" під редакцією проф. Івана Огієнка.

Підо виливом цих праць зросло й заінтересування до окраїнської мови серед цих громадян, що вже давно вийшли з рідного краю і може колись не доцінювали значіння рідної мови. Йшли дискусії в ґазетах, в клюбах та в приватних розмовах. Це треба було ввести хоч би тому, що українські ґазети в Америці, а з тим і вчителі українських шкіл, мусіли вживати поправних українських слів, пояснювати їх читачам та учням і навчити їх привикати до новостей.

З вибухом другої світової війни українські ґазети відтяті від джерел української мови і здані на свої власні сили. Рятується кожна редакція як може і жде покінчення хвилевого застою. Одначе конець не приходить, а потреби ростуть. Нема як дальше ждати, а „брати біду за роги". Треба погодитися зо станом, який запанував і без пророкування будучини рятувати теперішність.

Справжня теперішність така: До існуючої української мови вплетено таке багатство слів з анґлійської мови, що подекуди навіть тямущий чоловік збивається з пантелику і не може розрізнити належно: Чи це українське слово, чи може американсько - анґлійське, що дістало збігом обставин право громадянства між американцями українського походження. Як приклади наведім хоч би такі знані слова: фармер, офис, стенд, мітинґ, тикет і т. п. Над такими словами треба призадуматися і вирішити: Чи приймати їх у щоденну, не лише говорену, але й писану українську мову, чи шукати за відповідними чисто українськими словами.

Винаходи вчасі теперішної війни приневолюють кожного вживати відповідної назви на ці винаходи. У ґазетах треба конечно мати „під рукою" готове слово на такі нові поняття, як: Радар, пенисислин, ґелікоптер, пластик і т. п. Деякі слова, хоч в основі були приняті так, як їх подано в пресі та книжках писаних анґлійсько - американською мовою, не згідні з духом української мови. Отже нераз аж просяться, щоб їх як не формою, то хоч граматично зукраїнщити. Таким словом напр. є чудо-лік „пенисилин", котрий в українській мові звучав би гарніше як „пенисилина", подібно як слово „филм" перейшло на „фільма"; „булетин" на „бюлетень" і т. д.

У деяких випадках треба нагадувати рідко вживані слова в українській мові, на щоденні поняття в анґлійсько-американській мові, от хоч би „монтер" замісць „пльомбер"; „журнал" замісць „меґезин"; „бюрко" замісць „деск", чи „бюро" замісць „офис" і т. п. Крім згаданих є ще чисто українські слова і взагалі їх треба вживати в пиьмі в говореній мові, хоч би на те, щоб знати, що українське слово існує.

А вже головну, здається, увагу треба таки звернути на очищування українськсої мови від варварської диковини, яка походить з недбальства і просто обезцінює українську мому з поняттю американців українського роду. До таких слів належать такі вицвіти, як „траювати", замісць пробувати"; „некстдорка" замісць „сусідка"; „кара" замісць „віз" або ‚гавс" замісць „дім" або „хата" і т. і.

Наведені приклади в кожній катеґорії це лише взірці. Коли хто над ними призадумається поважно, щойно тоді зрозуміє небезпеку такого явища. Ті, що прибули з Европи в Америку, а не навчившися анґлійської мови, знищили свою рідну мову і ще деморалізують інших. Ті, що родилися в Америці, не відчувають ні потреби ні привязання до знання української мови, коли чують її недостачу і просту безглузність в устах своїх батьків та сусідів.

Якже цьому зарадити? — вирине питання.

Насамперед треба звернути увагу на вивчення хоч одної мови поправно і її вживання. Хто вживає анґлійсько-американської мови, хай не змішує українських слів. А хто вживає української мови, хай не калічить цієї мови якоюсь зіпсованою комбінацією американсько-українських слів. Коли вже й зайде потреба вжити американського слова там, де ще нема українського популярного слова, то вживати його в такій формі, яка згідна з духом української мови. Коли є нагода поговорити про добір відповідного слова з сусідом, не треба цього стидатися, а навпаки, виказати, що шукання знання є конечне і потрібне для кожного.

У нашій газеті будемо пробувати обговорювати такі справи в окремій рубриці „Куток Мови". Коли призбирається кілька нових слів, або коли треба буде пошукати за давними українськими словами на означення нових понять, ми й про це заговоримо, а притім запросимо наших читачів помогти нам віднайти відповідні слова, бо може бути якесь добре слово, вживане в одній околиці або місцевости, а загал його не знає. В сьогоднішнім числі поміщуємо „Куток Мови" як взірець для зрозуміння, про що йде справа.

Куток мови

Плюмбер — пльомбер — пломбер.

Слово „пльомбер" так часто вживане між українцями в Америці, що малохто призадумується, чи це українське слово, чи чуже. Його легко відміяти і легко з нього викувати дієслово „пльомбувати" на означення роботи „пльомбера". Анґлійське слово "plumber" має багато значінь, але ми наведемо лише значіння таке, яке звичайно в нас до нього привязується. Воно походить від латинського слова "plumbum", що значить „оливо" — або „олово". Від цього пішло „спалюванням оливом", „лютувати", „нютувати" і т. п. Отже властиве значіння „пльомбер" булоб: **чоловік, що спаює разом два предмети металеві при помочи розтопленого олива.**

Одначе дієслово "to plumb" в анґлійській мові значить теж „уставляти просто" чи там „уставляти прямовісно", значить рівно, згори на долину.

Не диво, що в деяких українських ґазетах в краю вживали на означення „пльомбера" слова французького походження, з у к р а ї н щ е н о г о на „монтер", а від цього дороблено дієслово „монтувати", значить „зрівноважувати" або „всаджувати" та „вставляти".

В деяких анґлійських словарях слово „монтер" перекладене на "setter", а коли так, то анґлійське слово "plumber" в нашім випадку значилоб „уставляч" чи „вставляч".

Анґлійське д і є с л о в о "to plumb" пояснене в словарях як „вставляти в домах рури водні, газові та інші", отже все те вказує, що імешник "plumber" в українській мові повинен мати значіння „уставляч" з додатком „рур". Коли цей **„уставляч рур"** має перевести якісь поправки в будинку, де є рури, то він теж може називатися „уставляч", подібно як „швець" направляє взуття, хоч не все шиє дратвою.

Одначе дієслово „пльомбувати" тут не надається і його треба заступити давним українським словом „направляти" чи „спаяти рури" або інші подібні прилади. Д і є с л о в о „пльомбувати" в ж и в а є т ь с я звичайно при направі зубів — „пльомбувати зуби".

Колиб хто з наших читачів міг пригадати собі інше слово на означення слова "plumber" нехай подасть його до прилюдного відома.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Помилково прийшли не на своє місце.

На останнім вічу комуністів в Медисон Сквер Ґарден запримітили теж трьох моряків з торговельної фльоти між тими, які заплатили 50 центів вступу. Ті, що сиділи побіч, дивувалися відвазі моряків. Але скоро згадка вияснилася. Каже один моряк до послугача: „Гей, товаришу, де тут можна дістати лижви до ховзання"? (Медисон Сквер Ґарден в Ню Йорку знаний з цього, що як у літі так і в зимі там є штучна ховзанка на леді, але в окремій частині будинку).

НІМЕЦЬКІ ОБОРОНИ.—Цю картину одержано з невтральних країв, а представляти вона має плян німецьких прибережних оборон в окрузі Каналу. На першому пляні море, а на ньому поля мін, далі йдуть панцирні патрулі. На задньому пляні великі прибережні гармати та бетонові оборонні пости.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРҐАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

В справі допомогової акції людям на Україні.

Страшна руїна навістила Україну. Її просторі, колись медом і молоком текучі землі, стали в цій війні тереном найбільших і найкривавіших боїв. Наслідки цього жахливі. Нещадні наїздники знищили або ограбили майже всі матеріяльні й культурні надбання. Багато будинків у містах і селах зрівнані з землею, земля обсмалена, фабричні заводи ограблені й розвалені. Наїздники, по праву сильного, зробили, що хотіли з безборонним цивільним населенням. Багато мужчин і женщин силоміць перевезли в ріжні частини окупованої німцями Европи на примусові роботи. Багато тих, що осталися на Україні, згинуло з голоду, холоду, від знущань і куль. А над міліонами, що осталися живими, і нині прочищують румовища, беручись до відбудови життя, повисло страшне марево голоду і смерти. Положення, в якому знайшовся нині український народ, жахливіше й грізніше, ніж було в часах найбільш траґічної доби в українській історії, записаної, як „велика руїна". Моторошно стає на душі американському українцеви, коли пробує уявити собі ті пекольні страхіття й страждання, що їх переживають його брати й сестри по тамтому боці океану.

Ті сумні картини недолі нашого народу збуджують у нас, багато краще ситуованих американських українцях, почування тривоги і співчуття, а рівнож і бажання помогти. І тому то на шпальтах наших українських часописів у Злучених Державах починають появлятися статті та дописи про потребу негайного орґанізовання допомогової акції. В статтях і дописах є добрі, конструктивні думки й суґестії. Тепер треба їх перепровадити в життя. Очевидно, це вже належить до місцевих громадян і їхніх орґанізацій. Хочеться вірити, що українці в різних місцевостях ту справу обмірковують і незабаром приступлять до діла.

Якжеж ми, українські громадяни в Нюарку, реаґуємо на те велике горе, якого досвідчують наші люди на рідних землях? Ми, правда, співчуваємо їм; обурюємося на саму згадку заподіяної їм кривди; говоримо, що треба щось робити в цій справі; дехто вже навіть почав дещо робити; але ми ще не започаткували масової орґанізованої української допомогової акції — такої акції, в якій узялоб участь усе наше громадянство, наші орґанізації: **всілякі товариства, братства, клюби й церкви з Нюарку й околиці.**

Нижче підписаний здає собі справу з того, що така акція стрінеться з деякими закидами зо сторони одиниць, яким тяжко відрізнити ґуманітарне діло від політики. Таким мусимо справу пояснити; одначе ми не обовязані ждати з орґанізованням акції, поки всім стане ясно.

Наприклад, дехто думає, що не вартує помагати, бо Україна не є самостійною державою, а український народ не є власним господарем на своїй землі. Інші говорять: на Україні большевизм і безбожжя; якжеж нам, релігійним людям, посилати туди допомогу? Ще інші є того погляду, що колиб Совєтський Союз був не заключив із ґітлерівською Німеччиною пакту неаґресії, то Гітлер був би не зачинав цієї війни. Одиниці, яких турбують такі думки, повинні знати, що за це не можна винувати українського народу. Український нарід хотів бути самостійним, боровся за самостійність і був здобув її, але сильніші від нього „сфедерували" його. Большевизм і атеїзм накинули нашому народови чужі при помочі брутального насильства. А подруге, хоч би й були там українські безбожники й большевики, то ми, як християни, обовязані подати їм тепер помічну руку, як людям і братам. Самарянин, якого Христос поставив нам за взірець правдивого ближнього, побачивши на шляху побитого й обрабованого, не питався його про віроісповідання, політичні погляди та ідеольоґію, але, підійшовши до нього, обвязав йому рани та заопікувався ним. І ми обовязані поступити по прикладу милосердного самарянина. Політичні погляди, суспільні й економічні устрої не вічні, але народ вічний (хоч би тільки в зглядному розумінні слова). Рівнож український народ не мав нічого спільного з німецько - совєтським пактом неаґресії. Український народ нічим не причинився до викликання цієї воєнної завірюхи. Та проте він потерпів і довгий час буде терпіти внаслідок цієї війни, більше ніж інші. І в тому якраз його траґедія.

І якраз ця кривава траґедія, що відограється на українських землях ще від червня 1941 року, наказує нам, українським громадянам у Нюарку й околиці, негайно обєднатися біля гуманітарного діла в користь наших страждаючих братів і сестер, щоб спільними та зорґанізованими зусиллями ми могли дати їм таку поміч, якої зони мають право від нас сподіватися. Ситуація вимагає від нас створення в Нюарку центрального допомогового комітету. Такий комітет повинен бути чисто гуманітарним і складатися з представників світських і релігійних місцевих організацій, бо тільки таке репрезентативне тіло буде мало право відкликатися до всіх українських народних орґанізацій, а ті знову будуть обовязані з ним кооперувати, даючи йому всяку можливу піддержку. (Для мене не важне, чи це буде цілком новий комітет, чи той, що тепер льокується в салі при Вилйем Ст., але зреорґанізований і доповнений). Це буде запорукою, що допомогова акція в Нюарку принесе сподівані результати. А про добрі результати, про успішне провадження акції, це те, про що всім людям доброї волі розходиться.

Тож нехай ніхто не говорить: хто хоче обєднюватися, хай прилучується до нас. Це надто серіозна справа, щоб використовувати її для партійних чи ґрупових інтересів. В Нюарку повинен бути допомоговий комітет, який мав би право говорити в імені всіх українських народніх організацій. Тож до діла, громадяни. Виконаймо наш людський, народний і християнський обовязок супроти тих ближніх, що нам найближчі, наших братів і сестер на обсмаленій Україні.

Лука Стандрет.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

IRONDEQUOIT, N. Y. — Meeting of the Taras Shevchenko Society, Branch 289 of the U.N.A., will be held Sunday, June 14, 1944, at 2:00 P. M. Meeting will be held at the Ukrainian Hall on Goodman. All members are urged to attend. You are urged to buy your bonds on that day to help give credit to the Ukrainians of Rochester. — D. Korytko, Pres. Wm. Hussar, Sec.; J. Yanus, Treas.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ—WANT ADS

Classified Department—BErgen 4-0237—BRyant 9-0582

War Manpower Commission Employment Regulations

Essential Workers need Statement of Availability. If transferring to less essential, need U. S. Employment Service consent in addition. Critical workers also need botth.

Сущні робітники обовязані мати посвідку, що вони є до розпорядимости. При перепошенню до менше сущних робіт мусять мати крім цього згоду „Юнайтид Стейтс Емплоймент Сервіс". „Критичні" робітники потребують теж обох посвідок.

ПОТРІБНО МУЖЧИН — **ПОТРІБНО ЖЕНЩИН**

НІМЦІ АРЕШТУВАЛИ ПЯТНАЦЯТЬ ПОЛЬСЬКИХ ЛІКАРІВ.

СТОКГОЛЬМ, Швеція, (ОНА.) — Шведські кореспонденти доносять, що німецька поліція в Кракові арештувала 15 польських лікарів за те, що давали членам підземних організацій лікарську поміч і не повідомляли про це німецьку владу. Лікарів будуть судити за активну участь в спротиві німецькій державі.

Є також вістка, що головна німецька команда приказала німецьким офіцирам в Кракові негайно відправити до Німеччини своїх жінок і дітей.

Ще інша вістка з Кракова говорить, що німецька поліція звела велику боротьбу з партизанами в краківському районі і, що в ній вбито двадцять людей.

АНГЛІЯ ХОЧЕ ВИЗБУТИСЬ ВОЄННИХ БІЖЕНЦІВ.

ЛОНДОН. (ОНА). — Англійський уряд розіслав воєнним біженцям різних народів квестіонарі з просьбою описати свої здібности, фах, нахил і плян, що вони заміряють робити по війні, бо в Англії тепер находиться велике число чужинців, яких уряд хотів би вислати до своїх доміній і помогти їм поселитися на землі. Є багато таких біженців, які не думають вертати до рідного краю і хотіли би жити в Англії, але уряд хотів би якось їх визбутись і відправити за море.

Англійський уряд заявив, що в домініях є ще багато землі, на якій можна осістися і радить воєнним біженцям подумати над справою виїзду. Очевидно, уряд не має на думці нікого виганяти, або переслідувати, але каже, що в Канаді, Австралії і в Новій Зеляндії тепер бракує робочих рук, а біженці часто шукають праці. Там вони такуб найшли і помагалиб продукувати поживу. Уряд каже, що коли воєнні біженці захотілиб виїхати заморе на працю або на сталий осідок, то вони дістануть від держави допомогу, і все буде зроблене, щоб їм улекшити переїзд. Кажуть, наприклад, що в Канаді тепер бракує робітників, а в Англії біженці нудяться без роботи. Розуміється, що з часом вони находять працю і помагають краєви продукувати воєнні предмети, але це тільки підчас війни. По війні — ці люди мусітимуть виїхати з Англії.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ШІКАГО, ІЛЛ. — Місячні збори Бр. св. Стефана, від. 221 відбудуться в неділю, 11. червня, в 12. годині вполудне, в Домі Відділів, 843 Н. Вестерн Еве. Всі члени і члениці є обовязані прийти на збори. — Т. Шпікула, секр.

ЕМБРІДЖ, ПА. — Бр. св. О. Николая, від. 276, повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. червня, в годині 2. пополудні. Обовязково всі члени мають прийти на ці збори. Щоб член не стратив дивіденди має вирівнати ввесь свій довг. — Ю. Монастирський, предс.; І. Ліцовський, кас.; М. Фук, секр.

ВЕСТ ПУЛМАН, ІЛЛ. — Сестр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 216, повідомляє всіх своїх члениць, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. червня, в 3. годині пополудні, в салі церковній, 12205 Парнел Еве. Просимо всіх члениць прийти на збори, бо є важні справи до полагодження. — К. Тупиця, предс.; Р. Білик, кас.; К. Шемердяк, секр.

ТОЛІДО, О. — Піврічні збори Бр. св. О. Николая, від. 167, відбудуться в неділю, 11. червня, в 2. годині пополудні в гали де звичайно. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо мдемо багато важних справ до полагодження. На зборах роздамо дивіденду від У. Н. Союзу. Довгуючі зволять вирівнати свої залеглі вкладки. Не приявні на зборах члени підлягають карі згідно з ухвалою. — І. Кульматицький.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Тов. Жидачів, від. 393, повідомляє всіх своїх членів і члениць, що піврічні збори (як рівнож перша річниця нашого Товариства припадає на цей місяць) відбудуться в неділю, 11. червня, в гали церковній, 334 Е. 14. вул. точно в год. 3. пополудні. Просимо всіх членів прийти і привести нових членів, щоб наша перша річниця, як рівнож 50-літній ювилей Батька-Союза придбали нам багато нових членів, а якнайбільше молодих членів, бо в них наша будучність. — За уряд: І. Дубик, предс.; Е. Баланда, скарб.; М. Литин, фін. секр.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка: від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 11. червня, точно в год. 1:30 пополудні. Просимо всіх членів прийти на ці збори. — За уряд: Н. Муляр, предс.; В. Трач, кас.; Новак, секр.

ФРЕНКФОРТ, ПА. — Місячні збори Тов. ім. І. Вітовського, від. 268, відбудуться в суботу, 10. червня, в годині 7:30 ввечір, в У. Н. Домі, 2171 Вакелінг ул. Просимо всіх членів прийти на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. При плаченню місячних вкладок кожний член і члениця дістане чека на дивіденду від У. Н. Союзу. Просимо не забувати за ювилейну кампанію У. Н. Союзу і приєднувати для нього нових членів. — За уряд: В. Пигель, предс.; Г. Михалюк, кас.; П. Омелян, секр.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 27. травня 1944 року померла в 48. році життя
ВІКТОРІЯ МАЛИЙ,
члениця 147. відділу У. Н. Союзу в Алентавн, Па.
Покійна походила зо села Лодінка Бірчо, пов. Добромиль. До У. Н. Союзу вступила в жовтні 1924 р. Полишила в смутку мужа Павла, сина Івана з невісткою Ольгою і 3-літню внучку. Похорон відбувся 30. травня в православній церкві Пр. Діви Марії при участи членів і члениць та знайомих. — В. Її П.!
І. Федорак, секр.

Дня 4. червня 1944 р. померла в 49. році життя
ЕВА ТУЛЬБА.
члениця відділу 288 У. Н. Союзу в Бетлегем, Па., Покійна походила із села Червона Воля, пов. Ярослав, Галичина. Полишила мужа Павла, трьох синів: Івана, Петра й Андрія, котрі служать у збройних силах Америки, сестру Ксеню і брата Михайла. Похорон відбувся з української кат. церкви св. Йосафата. — В. Її П.!
А. Данилюк.

ТАРЗАН, ч. 985 в обороні життя.

Нагле сичіння горіючого пороху дало Тарзанови розуміти небезпеку.

Він задушив поширяючеся полумя своїм тілом.

Одначе бервена, падаючі з горіючого даху, пришпилили його до долівки.

Потім добувшися спід бервен, Тарзан придумав плян дістатися з горіючого дому.